

Društveni vestnik.

Iz kranjskega šolskega okraja. (Konec). Dalje poroča g. L. Jelenc v imeni odbora o premeni § 10. društvenih pravil, kateri določuje letnino za vsakega društvenika. Ustanovni občni zbor je bil sklenil letnino nastaviti na 2 gld., kar se je nekaterim zdelo preveč, a od druge strani se je poudarjalo, da bode društvo moralo pričeti prirejevati knjižnico, kupovati muzikalije, najeti v Kranji sobo i. t. d. Pri drugi skupščini se je že stavlil predlog za nakup nekaterih muzikalij. Temu predlogu so ugovarjali, češ, vsaj imamo okrajno učiteljsko knjižnico in dotični odbor bo preskrbel tudi take muzikalije, katere bo društvo potrebovalo in ondi izposojevalo. Res smo sklenili postavljati umrlim društvenikom nagrobne spomenike, a dal Bog, da bi to društvu še dolgo ne prizadjalo nobenih stroškov. Pač se je odbor bavil z vprašanjem, bi li ne bilo mogoče ustanoviti podporne zaloge za društvenike, a ni si upal s takim predlogom stopiti pred skupščino pri sedanjih razmerah glede na picle dohodke. Ker je odbor za zdaj to misel opustil, nasvetuje poročevalec, da se § 10. glasi v prihodnje tako-le: Letnino za vsakega društvenika določi za vsako leto posebej glavna skupščina itd. Za leto 1891/92. nasvetuje 1 gld., kar skupščina odobri.

Peta točka dnevnega reda je bilo poročilo g. J. Režeka »o uredbi učiteljskih plač na Kranjskem«. G. poročevalec pravi, da se novi šolski zakon o naših plačah še dosti lepo glasi: 700, 600 itd. je že nekaj, če vse to gledamo od daleč; če pa pogledamo uvrstitev, tiste $\frac{1}{2}$, pokaže se nam šele v pravi luči. To uredbo primerja hiši z lepo streho, a spodaj je vsa raztrgana in razpala. Tudi nam so začeli zboljševati plače od zgoraj, tistim so še dodali, kateri so že do sedaj nekoliko bolje izhajali, tistim pa, kateri so stradanja navajeni, naj stradajo še dalje. Z dovršeno uredbo učiteljskih plač se bode pospeševalo kruhooborstvo. G. poročevalec je za to, da bi se plače uredile po službenih letih. Ko bi napravili 4 plačilne razrede s 500, 600, 700, 800 gld., v katere naj bi se pomikali učitelji po službenih letih, koliko nedostatkov bi odpravili na mah. Izreku nekega deželnega poslanca, da bi se vsled take uredbe polenili starejši učitelji, protestujemo najodločneje. Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem.

G. Luznar dostavi, da bi prosili samo za dva razreda, čemur se je ugovarjalo. G. Pezdič pa nasvetuje, da bi društvo stopilo v dogovor z drugimi učiteljskimi društvi na Kranjskem, da bi se zedinili in solidarno postopali o tej stvari, kajti nič nam ni bolj škodovalo kot to, da so bile razne prošnje za zboljšanje plač tako diametralno različnega obsega. Ta predlog zbor sprejme soglasno.

Šesta točka dnevnega reda je bilo poročilo g. Fr. Luznarja »o gojitvi vrtne v šolskih vrtih«. Najprej dokazuje g. poročevalec, kako dobro sredstvo

za izobraževanje mladine je vzgojevanje cvetic. Tu se privadi otrok sam reda, točnosti, potrpežljivosti in vstrajnosti. Zato naj bi imela vsaka hiša, prav posebno pa vsaka šola majhen cvetličnjak, kjer bi ne smeli pogrešati kraljice vseh cvetic — vrtnice. Malo skrb in mali trud poplača nam vrtnica tako bogato s prekrasnim cvetjem in vonjavo, da komur se je jedenkrat omilila, ostane ji zvest do groba. Dalje je govoril g. poročevalec o gojitvi vrtne, pokazal praktično okuliranje ali cepljenje z očesom, našteval opravila, katera ima vrtnar z vrtnicami med letom ter imenoval najlepše in najbolj priljubljene vrste vrtne.

Skupščina je bila prav hvaležna g. poročevalcu za njegovo poročilo, kar je naznanjala z živahnim odobravanjem.

Na to prebere predsednik pismo g. Volariča, kateri priporoča svoje skladbe v marljivo nakupovanje.

Pri posameznih nasvetih oglasi se g. Debeljak ter nasvetuje, da bi se skupščina danes dogovorila o kandidatih za deželno učiteljsko konferencijo, ker je želeli, da bi pri tako važni stvari postopali soglasno. On predlaga gg. Jelenc in Likozarja.

Potem se je vršila volitev v društveno vodstvo. Odbor se je takoj po glavni skupščini tako-le konstituiral: L. Jelenc, predsednik, A. Likozar, namestnik, Fr. Luznar, tajnik, M. Debeljak, namestnik, J. Režek, blagajnik, I. Jezeršek, pevodja, A. Kmet, namestnik.

Slednjič se zahvaljuje predsednik vsem navzočnim, da so se blagoizvolili udeležiti današnjega zborovanja; prav posebno se pa zahvaljuje gg. poročevalcem za njihov trud ter sklene ob 12. skupščino s trikratnim živio in slava na presvetlega cesarja. —c.

Iz radovljiskega okraja. (Iz našega društva). Dne 22. maj. srpana — takoj po konferenciji — je bil izvanredni občni zbor okrajnega učiteljskega društva. V imeni odbora nasvetuje predsednik Kovšca, naj društvo č. g. J. Aljaža, našega dosedanjega okrajnega šolskega nadzornika, voli častnim udom. Utemeljujoč ta predlog naglašja, da je g. župnik pri vsaki priliki pokazal, da mu je blagor učiteljstva na srci, da je pravi in odkrit prijatelj učiteljev, posebno pa, da je z veseljem vedno podpiral naše društvo, bodisi duševno (s skladbami), bodisi materijelno (z darovi). Zbrani udje učitelji navdušeno pritrdijo temu predlogu. Potem g. nadzorniku izroči krasno izdelano diplomo, katero je zrisal g. Simon iz Lesec. Č. g. Aljaž se na to — vidno ginjen — s toplimi in presrečnimi besedami zahvaljuje za to čast trdeč, da bode vedno z veseljem podpiral društvo po svojih močeh. —k.

Iz kranjskega okraja. Vabilo k zborovanju »učiteljskega društva za kranjski šolski okraj«, katero

bode 13. t. m. ob 10. dopoldne v mestni dvorani v Kranji.

Vspored:

1.) Razgovor o vprašanih, ki stojé na dnevnem

redu letošnje deželne učiteljske konferencije. Poročevalci gg. Kragl, Levčnik, Likozar, Vavken.

2.) Nasveti.

K obilni udeležbi vabi najuljudneje odbor.

Vestnik.

Osozne vesti. G. Martin Judnič, nadučitelj v Črmošnjicah, pride za nadučitelja v Košano (postojnski okraj), g. Francišek Koller, učitelj v Štalarjih, pa za učitelja na Rob (kočevski okraj). Stalni so postali na svojih službah: g. Bernard Andolšek v Dragi, g. Ivan Erker v Zdihovem, gđc. Ida pl. Langer v Kočevji (vsi trije v kočevskem okraju) in gđc. Ivana Dolinar v Višnji Gori (liškiškem okraju).

Ustředni spolek jednot učiteljských v Čechách (zveza učiteljskih društev českých) ima dné 6., 7. in 8. t. m. svoje glavno zborovanje v Pragi. To zborovanje bode letos posebno sijajno zaradi jubilejne razstave.

K zrelostnim preskušnjam. V vestniku v naši 13. številki so po naključju izostala tri imena. Zrelostno preskušnjo so tudi delale gojenke IV. leta: Janžar Ana iz Trofina, Kadiunig Karolina iz Metlike in Koceli Filomena iz Ljubljane.

Iz zadnje seje c. kr. mestnega šolskega sveta v Ljubljani. Po naznanilu od poslednje seje rešenih ulog se prestopi na dnevni red. — Postavijo se ternapredlogi za VII. in VIII. učno mesto (500; ozir. 450 gld.) na osemrazredni dekliški šoli pri sv. Jakubu in za V. učno mesto (450 gld.) na petrazredni nemški dekliški šoli. — Gospodičini učiteljici Agnezi Zupan se pripozna druga službeno-starostna doklada in sicer s 50 gld. (40 gld. + 10 gld. dopolnilne doklade po § 7. deželnega zakona od dné 29. listopada 1890. Da se ima imenovani § 7. tako tolmačiti, to vprašanje se je načelno že rešilo s tem, da se je učitelju g. Antonu Maierju že prej po mestnem šolskem svétu pripoznana višja službeno-starostna doklada pri vis. deželnem šolskem svétu in deželnem odboru tudi dovolila. — Sklene se, da se ima mestna nemška trirazredna deska ljudska šola razširiti v štirirazredno. — Dovolí se več otrokom, ki še niso 14. leta dopolnili, izpust iz ljudske šole. — Prošnja za denarno podporo se priporoča na višje mesto. — Popotni študentji po 50 gld., kateri je mestni zbor dovolil dvema mestnima učiteljema za pohod jubilejne razstave v Pragi, dobita gg. nadučitelj A. Žumer in učitelj Fr. Kokalj. — O izključitvi nekega učenca se sklene dobili še informacij. — Reši se neka personalna stvar.

Preskušnjo za otroško vrtnarico so na tukajšnjem c. kr. ženskem učiteljski z dobrim uspehom dostale gojenke: Bezljaj Jožefa iz Sent-Vida, Gzerlich Adela iz Rudolfovega, Ekel Celestina in Ida iz Rudolfovega, Koceli Franciška iz Ljubljane, Korečan Franciška iz Vrhnike, Kozina Marija iz Ljubljane, Köhrer Jožefa iz Ljubljane, Lipovšek Ivana iz Celja, Prelesnik Marija iz Ljubljane, Rabič Helena iz Radovljice, Strecker Emilija iz Ljubljane, Stupica Ana iz Ljubljane; dalje Kočevar Slava iz

Zagreba, Piletič Matilda iz Kamnika in Texter Jožefa iz Trziča.

Preskušnjo za ženska ročna dela so na tukajšnjem c. kr. ženskem učiteljski z dobrim uspehom dostale: šolska sestra Arzenšek Ljudmila iz Straníc, Molinaro Ana iz Vidna in Vošnjak Marija iz Tuhinja.

Mojster in rokodelčič. Najvišje sodišče je proglasilo razsodbo važno za rokodelski stan. Oziraje se na nekatere točke obrtne novele je izreklo, da ravnaó oni mojstri, kateri zahtevajo od svojih rokodelčičev domača (hišna) dela, nepostavno in proti svoji dolžnosti. V takem slučaju ima rokodelčič ali njegov oče pravico zahtevati povrnitev kovine.

Izseljenci. Kakor poroča »New-Yorški državni list«, došlo je v New-York od 29. malega travna do 5. velikega travna t. l. iz Hamburga 4284, iz Bremena 864 in od drugih luk 9025, torej skupaj 14.173 osob. Izmed 17 parnikov, na katerih so potniki potovali, potoval je parnik »Columbia« 6 dnij 9 ur in parnik »Knez Bismarck« 5 dnij 23 ur.

Peš okoli sveta. V Lucern sta prišla te dni dva mlada Američana, katera hočeta iti peš okoli zemlje. Od New-Yorka sta se pripeljala na Irsko, prehodila to deželo in Angleško, potem pa Francosko. Pred svojim odpotovanjem sta ustanovila list »Peš okoli sveta«, s katerim bodeeta poročala o svojih potnih dogodkih.

Rezervni učitelji. V peterburški guberniji bodo skoro po vseh kmetskih šolah nastavili rezervne učitelje, kateri bodo učitelje nadomestovali, ko bi zbolel kateri ali bi iz kakega drugega vzroka poučevali ne mogli. Ti rezervni učitelji seveda ne bodo posebno izobraženi, od njih se bode le zahtevalo, da bodo mogli učiti čitanje in pisanje.

Zahvala. Velik dobrotnik gorjanske šole je naš rojak č. g. Jožef Zalokar, misijonar v Ameriki. Že poprej jedenkrat — ko je še v Kranjskej služboval — je poslal desetak za nakup knjig za tukajšnjo šolarsko knjižnico. Lani je poslal iz Amerike 15 gld. tudi v ta namen in 15 gld. za Miklavža za pridne in potrebne otroke. In letos se je zopet spomnil svojih rojakov v domovini. K stotaku, katerega je podaril »gorjanskemu domu«, priložil je poleg drugih darov tudi 20 gld., da nakupim mladini primernih knjig in popolnim šolarsko knjižnico. Prisrčno zahvaljujoč blagega dobrotnika za ta velikodušni dar, želim, naj mu Bog obilno poplača in ga ohrani še mnoga leta zdravega in nam-naklonenega.

Gorje, dné 21. mal. srpana 1891.

Jožef Žirovnik nadučitelj.